

ΕΤΕΡΩΝΥΜΑ

Γράφει ο Κώστας Καραμάρκος → <http://endeaneos.blogspot.com.au>

Manoly Lascaris: «Ημείς ήμεθα βενιζελικοί»...

Το όνομά του είναι γνωστό στους λογοτεχνικούς, στους ακαδημαϊκούς, στους ομοφυλοφιλικούς μικρόκυκλους του κόσμου. Κι όμως, αυτό δε φτάνει...

Πέθανε μόνος σε ηλικία 91 ετών κάπου στο Σύδνεϋ το Νοέμβριο του 2003.

Για τους περισσότερους η ιστορία θα τον θυμάται ως το σύντροφο μισού αιώνα του Αυστραλού νομπελίστα συγγραφέα Patrick White.

Αν δεν υπήρχε ο καθηγητής Νεοελληνικών (σήμερα) στο Πανεπιστήμιο του Σύδνεϋ Βρασίδας Καραλής, να κάνει τις συζητήσεις μαζί του πριν χρόνια βιβλίο, με τίτλο «Recollections of Mr Manoly Lascaris», δε θα μάθαίναμε ποτέ ποιος ήταν, πώς σκέφτονταν, ποια εποχή και ποια βιώματα τον έπλασαν...

Ο Μανώλης Λάσκαρης γεννήθηκε το 1912 στο Κάιρο. Ο πατέρας του ήταν Σμυρνιός μεγαλοαστός και η μάνα του καθολική Αμερικανίδα από το Vermont, συγγενής του προέδρου των ΗΠΑ Calvin Coolidge. Η μάνα του τον εγκατέλειψε μαζί με τα τέσσερα συνολικά παιδιά της οικογένειας σε μικρή ηλικία και επέστρεψε στην Αμερική. Ο πατέρας του, που έχασε σχεδόν όλη την περιουσία του στη Μικρασιατική καταστροφή του 1922 τον εγκατέλειψε και αυτός, κυνηγώντας την ευζωία και τις γυναίκες. Μεγάλωσε με κυβερντάνες και συγγενείς στην Αθήνα και στην Αλεξάνδρεια όπου έζησε και εργάστηκε

στα νιάτα του στην Τράπεζα Αθηνών, τράπεζα συμφερόντων της ευρύτερης οικογένειάς του. Ως ταμίας τραπεζής στο μεγάλο και κοσμοπολίτικο λιμάνι της ανατολικής Μεσογείου θυμόταν τις επισκέψεις του Καβάφη, που έζηχνε...

Με τον Patrick White γνωρίστηκαν το 1941 σε tea party στην Αλεξάνδρεια του πολέμου. Ήταν και οι δύο τότε 29 ετών. Πριν εγκατασταθούν στην Αυστραλία το 1948, έζησαν μαζί στην Αίγυπτο και στην Ελλάδα. Σε αυτή τη σχέση, από τη μια μεριά υπήρχαν οι φωνές, οι θυμιοί, η δυστροπία του Αυστραλού νομπελίστα συγγραφέα κι από την άλλη η μειλίχια, η χαμηλότονη, η «σιωπηλή» παρουσία του πολυμαθούς και πολυδιαβασμένου ανατολίτη κοσμοπολίτη κ. Λάσκαρη. «Θα πρέπει μάλλον να αγαπιόμασταν διά να μέινουμε μαζί διά τόσο χρονικόν διάστημα... δεν νομίζετε;», είχε πει κάποτε σε μια από τις συζητήσεις τους στο Βρασίδα Καραλή.

«Ημείς οι Μικρασιάτες και οι Πολίτες έχομεν άλλην νοοτροπία, είμεθα από άλλην στόφα, καθώς λέγομεν εις την Σμύρνην», είπε σε άλλη περίπτωση, καλωσορίζοντας στο σπίτι του στα 85 του χρόνια τον Καραλή, τον άνθρωπο που του έδωσε φωνή, υπόσταση, αυθύπαρκτη αιωνιότητα...

«Ημείς ήμεθα βενιζελικοί, μολονότι οι φίλοι μας εις τους αριστοκρατικούς κύκλους των Αθηνών και της Αλεξανδρείας ήσαν όλοι βασιλό-

φρονες. Ακόμα και ο Καβάφης, βασιλόφρων - μάλιστα αυτός, ό οποίος οφείλω να πω δια την ιστορίαν, ότι δεν επλενόταν ποτέ!», έλεγε...

Ο Δημήτρης Παπανικολάου του Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, αναφερόμενος πριν λίγα χρόνια στο βιβλίο του Βρασίδα Καραλή για το Μανώλη Λάσκαρη έγραφε ανάμεσα σε άλλα: «Ο σνομπ, ελιτιστής, βαθύτατα συναισθηματικός Λάσκαρης μεταμορφώνεται, ούτε λίγο ούτε πολύ, στο αρνητικό του πιο γνωστού χαρακτήρα της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Ο Λάσκαρης του Καραλή στέκεται τελικά στον αντίποδα του Καζαντζακικού Ζορμπά: κλεισμένος στο σπίτι του, λεπταίσθητος και λεπτοκαμωμένος, αφοσιωμένος στην πεμπουσία του έρωτα και αδιάφορος για την πδονή, μορφωμένος και βαθυστόχαστος, ο Λάσκαρης προβάλλει εν τούτοις, όπως και ο Ζορμπάς, μια βιωμένη, σωματοποιημένη άποψη για τη ζωή, την ανθρώπινη ηθική, την ισορροπία που αγωνίζεται να κατακτήσει ο άνθρωπος μέσω των Άλλων».

«Πρέπει να σου πω ότι ήμουν πάντα αδύναμος και αναποφάσιτος... Αλλά μέσα από την αδυναμία μου, μπορούσα να δω τους άλλους ξεκάθαρα, χωρίς προκαταλήψεις. Ποτέ δεν ένοιωθαν να απειλούνται από μένα. Τους έδινα χώρο να μιλήσουν, έκανα μόνο μικρές χειρονομίες καλής θέλησης και πρόσφερα αδιόρατες πράξεις συμπαράστασης. Έτσι έμεινα στη ζωή μου κρυμμένος - μα αυτό δεν είναι απαραίτητα κάτι κακό», ανέφερε σε μια από τις συζη-

τήσεις του με τον Καραλή ο Manoly Lascaris.

“Manoly Lascaris. Patrick White’s devoted companion, and a source of good stories for his novels”, έγραφε στη νεκρολογία της η βρετανική εφημερίδα “The Guardian” το Δεκέμβριο του 2003. Ενώ ο βιογράφος του Αυστραλού νομπελίστα David Marr, πιλοφόρνησε τη δική του νεκρολογία ως “Gentle foil to Patrick White’s fury”.

Μεταφέροντας πριν χρόνια στην «Οδό Πανός» ο Βρασίδας Καραλής μέρος των συζητήσεών του με τον κ. Λάσκαρη ανέφερε ανάμεσα σε άλλα και το πώς βίωνε την «εξορία» του στο Σύδνεϋ... «Κατοικώντας εις το πουθενά, χωρίς αναμνήσεις, χωρίς συγγενείς, χωρίς εκκλησίαν, να μην μπορώ να κλαύσω, να ειπώ τον πόνο μου εις τα ελληνικά. Και μετακινούσα διαρκώς την κεραία του ραδιοφώνου για να ακούσω ελληνικά τραγούδια... Ενίοτε ήκουον τις ανακοινώσεις του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, κύριος οίδεν πώς, και έπαιρνα τα πάνω μου. Ήτο αρκετόν, ήτο παρηγοριά... θυμούμαι ακόμη μέχρι σήμερον ονόματα απολεσθέντων Ελλήνων...».

Το όνομά του είναι γνωστό στους λογοτεχνικούς, στους ακαδημαϊκούς, στους ομοφυλοφιλικούς μικρόκυκλους του κόσμου. Κι όμως, αυτό δε φτάνει...

Υ.Γ. Ο πίνακας της ανάρτησης με το Μανώλη Λάσκαρη είναι του Αυστραλού ζωγράφου Nigel Thomson.